

Toimenpiteet HIV –altistuksen jälkeen

Tämä on Satakunnan sairaanhoitopiiriin tarkoitettu ohje HIV-altistuksen jälkeisistä toimista. HIV:lle voi altistua esim. kondomin rikkoutumisen tai neulanpistotapaturman yhteydessä, mikäli osapuoli on HIV-positiivinen.

Tämä ohje kattaa tartuntariskin arvion ja toimenpiteet vain HIV-infektion suhteen. Laajempi ohje verialtistuksesta ja toimenpiteet B- ja C-hepatiitin suhteen: [Verialtistustapaturman hoito Satasairaalassa](#)

Jos potilas / tartunnan lähde on HIV-positiivinen, tartunnan riski ilman profylaksiaa on (arvio):

- ◆ Neulanpistotapaturma, jossa ihon läpäisee ontto neula: 0.3%
- ◆ HIV-positiivisen henkilön limakalvoeritettä tai siemennestettä joutuu emättimen limakalvolle: 0.1 - 0.2%, peräsuolen limakalvolle: 0.1 – 3%
- ◆ Limakalvoaltistus, jossa verta tai selvästi veristä eritettä suoraan limakalvolle tai silmän sidekalvolle: 0.1%
- ◆ HIV-positiivisen henkilön limakalvoeritettä tai siemennestettä joutuu iholle, suun tai silmän limakalvolle: 0.03%
- ◆ Terveelle iholle roiskunut veri tai erite: ei tartuntariskiä
- ◆ Raapaisu tai pureminen: ei tartuntariskiä

A. HIV-ALTISTUKSEN SELVITYS

Selvitä altistuksen vakavuus:

1. HIV-positiivisen henkilön limakalvoeritettä tai siemennestettä joutui vaginan tai peräsuolen limakalvolle (esim. kondomin rikkoutuminen, raiskaus ym.), tuoreeseen ihoavaumaan tai suun tai silmän sidekalvolle -> **tarjotaan HIV-infektion estohoitoa**
2. HIV-positiivisen henkilön limakalvoeritettä tai siemennestettä joutui ehjälle iholle -> **ei tarjota HIV-infektion estohoitoa**
3. HIV-positiivisen henkilön verta joutui suun limakalvolle tai silmän sidekalvolle -> **tarjotaan HIV-infektion estohoitoa**
4. HIV-positiivisen henkilön verta joutui ehjälle iholle -> **ei tarjota HIV-infektion estohoitoa**
5. Sattui pistotapaturma HIV-positiivisen verellä kontaminoituneella neulalla
 - Verellä kontaminoitunut neula ei läpäissyt ihoa -> **ei tarjota HIV-infektion estohoitoa**
 - Verellä kontaminoitunut neula läpäisi ihon -> **tarjotaan HIV-infektion estohoitoa**
6. Tartunnan lähde on tuntematon (esim. ”puistoneula”, neula roskapussissa tai vastaava) -> **ei tarjota HIV-infektion estohoitoa** (HI-virus inaktivoituu nopeasti elimistön ulkopuolella ja tartunnanriski on olematon, vaikka lähde olisi ollutkin positiivinen)

B. HIV:N ESTOHOIDON PERIAATTEET

Estolääkkeet:

Truvada 200 mg/245 mg @ 1 tabl kerran päivässä (24 tunnin välein)
ja
Isentress 400 mg 1 tabletti kahdesti päivässä (12 tunnin välein)

Toteutuksesta vastaa virka-aikana infektiolääkäri, päivystysaikana Satasairaalan sisätautien etupäivystäjä. Estohoidolla tartunnan riski voidaan minimoida. Potilaalle annetaan tämän ohjeen lopussa oleva potilasohje. Jos estohoitoon päädytään, se on aloitettava mahdollisimman nopeasti, mielellään 2 tunnin sisällä, mutta viimeistään 72 tunnin sisällä altistuksesta. Estohoidon kesto on 4 viikkoa. Estohoito on vapaaehtoista ja maksutonta.

Mikäli estohoito on aloitettu, altistuneen paperit toimitetaan infektiopoliklinikalle viipymättä ja pyydetään, että altistunut soittaa seuraavana arkipäivänä aamulla sisätautipoliklinikan infektihoitajalle (p.

85 7969/044 707 7969) pikaisen vastaanoton järjestämiseksi. Lisäksi asiasta on ilmoitettava viipymättä työterveyshuoltoon.

Varotoimenpiteet: Jos altistuksen lähde on todettu HIV-positiiviseksi, suositellaan kondomin käyttöä ja verenluovutuksesta pidättäytymistä, kunnes seurantanäytteiden tulokset ovat käytettävissä. Anna potilaalle alla oleva potilasohje.

C. SEURANTANÄYTTEET

S- HIVAgAb (4814) otetaan estohoidon loputtua sekä 3 kk ja 6 kk:n kuluttua altistustapahtumasta. Mikäli testi tällöin on negatiivinen, ei tartuntaa ole tapahtunut ja seuranta HIV:n suhteen lopetetaan.

Epäselvissä tapauksissa on konsultoitava Satasairaalan infektio lääkäriä. Jos infektio lääkäriä ei ole tavoitettavissa, on konsultoitava HUS / Auroran sairaalan infektio päivystäjää.

OHJE POTILAALLE: HIV:n ESTOLÄÄKITYS ALTISTUMISEN JÄLKEEN

Milloin estolääkitystä?

Estolääkityksen aloitusta tulee harkita aina kun HIV-vasta-ainepositiivisen henkilön verta tai muuta valkosoluja sisältävää eritettä on joutunut toisen henkilön rikkoutuneelle iholle tai limakalvolle tai on tapahtunut pistostapaturma tai kondomin rikkoutuminen.

Koska estolääkitys aloitetaan?

Nopeasti altistuksen jälkeen (mieluiten kahden tunnin kuluessa altistuksesta) aloitetusta lääkityksestä katsotaan olevan hyötyä HIV-infektion estossa. Jos altistuminen on voimakas, estolääkityksen aloittamista voidaan harkita vielä viikkoon asti, muutoin estolääkitys olisi aloitettava viimeistään 36 tunnin mutta mieluiten muutaman tunnin sisällä.

Miten estolääkitys aloitetaan?

1. Lääkityksen aloittamisesta päättää aina HIV-lääkitykseen perehtynyt lääkäri tai päivystysaikana Satakunnan keskussairaalan sisätautien päivystävä lääkäri.
2. Lääkitys aloitetaan mahdollisimman pian.
3. Estolääkkeenä käytetään kahta lääkettä yhtä aikaa: Truvada ja Isentress. **Truvadán** annos on yksi tabletti kerran päivässä ruuan kanssa. **Isentressin** annos on yksi tabletti kahdesti päivässä (12 tunnin välein) ruuan kanssa tai ilman. Lääkkeet aloitetaan vain Satakunnan keskussairaalan sisätautien päivystyksessä tai virka-aikana infektio- ja sisätautien klinikalla.
4. Lääkkeet annetaan apteekin päivystysvarastosta. Lääkkeitä annetaan seuraavaan arkipäivään asti, jolloin jatkolääkityksestä päättää infektio- ja sisätautien klinikalla. Lääkkeet annetaan potilaalle maksutta.
5. Lääkitys jatkuu **28 vuorokauden** ajan. Jatkokontrollit ja HIV-testin kontrolloimisen määrää infektio- ja sisätautien klinikalla.
6. Kondomia on käytettävä ja verenluovutus on kielletty kunnes on verikokein osoitettu, että tartuntaa ei ole tapahtunut.

SÄILYTTÄKÄÄ TÄMÄ OHJE.